

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.10.2007, sp. zn. 29 Odo 1310/2005, ECLI:CZ:NS:2007:29.ODO.1310.2005.1

Číslo: 65/2008

Právní věta: Nemůže-li investiční společnost pro nedostatek majetku uhradit škodu, kterou způsobila podílníkům tím, že členové jejího představenstva porušili své povinnosti, vzniká členům představenstva povinnost uspokojit nároky podílníků na náhradu této škody z titulu ručení podle ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák. Investiční společnost je aktivně legitimována vymáhat pohledávky podílníků z ručení podle ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák. vlastním jménem na účet podílníků.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.10.2007

Spisová značka: 29 Odo 1310/2005

Číslo rozhodnutí: 65

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Investiční společnost

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se domáhá po žalovaných náhrady škody ve výši 152 920 325,35 Kč s příslušenstvím z titulu jejich odpovědnosti jako (bývalých) členů jejího představenstva, kteří neřídili investiční společnost s odbornou péčí, ani řádně nezabezpečili její odborné řízení a odborné obchodní vedení při výkonu podnikatelské činnosti, spočívající v obhospodařování společného majetku podílníků podílového fondu (dále jen „fond“), čímž způsobili škodu na tomto majetku. K tvrzenému porušení povinností došlo při uzavírání smluv o uložení a úročení termínovaných vkladů uzavřených s H. bankou, a. s. (dále jen „banka“), a dodatků k nim, a při čerpání peněžních prostředků a nesplněním úvěrových závazků. Peněžní prostředky, které tvořily termínované vklady, patřily majitelům podílových listů fondu. Uzavřené smlouvy obsahovaly ujednání, podle něhož byly termínované vklady vinkulovány ve prospěch banky v souvislosti se smlouvami o kontokorentním úvěru, poskytnutém bankou žalobkyni na provozní potřeby, sjednaného do výše ročního úvěrového rámce 150 000 000 Kč.

Úvěr, jehož zaplacení bylo zajištěno peněžními prostředky majiteli podílových listů fondu, měl být splacen 14. 6. 1996. Žalobkyně závazek ze smlouvy o kontokorentním úvěru ve stanovené lhůtě nesplatila, přičemž v době jeho splatnosti byl na účtu debetní zůstatek ve výši 113 788 434 Kč. Přesto žalobkyně dne 5. 6. 1996 uzavřela s bankou další smlouvu o kontokorentním úvěru, kterou se

banka zavázala poskytnout žalobkyni kontokorentní úvěr na oběžné prostředky, to je na nákup cenných papírů, až do výše 150 000 000 Kč splatný 20. 5. 1997. Rovněž tento úvěr byl zajištěn peněžními prostředky podílníků fondu, které žalobkyně uložila jako termínované vklady u banky v celkové výši 150 000 000 Kč.

S ohledem na účely, na které byly oba úvěry poskytnuty, je podle žalobkyně zřejmé, že ujednání o způsobu zajištění obou úvěrů vinkulací peněžních prostředků podílníků fondu sloužilo k úhradě závazků žalobkyně, které v žádném ohledu nesouvisely s činností spojenou s obhospodařování společného majetku podílníků. Tímto postupem byli podílníci vystaveni riziku, že nesplní-li žalobkyně svůj závazek, je banka oprávněna uspokojit se z jejich peněžních prostředků.

Škoda na společném majetku podílníků vznikla dne 11. 3. 1998, kdy banka v důsledku prodlení žalobkyně se splácením úvěrů vypověděla obě smlouvy o uložení a úročení termínovaných vkladů a prostředky podílníků fondu na nich uložené ve výši 150 000 000 Kč převedla v souladu s těmito smlouvami na účet žalobkyně, který v té době vykazoval debet ve výši 144 461 942,80 Kč. Ke dni 11. 3. 1998 se tento debet zvýšil o smluvní pokutu ve výši 5 100 000 Kč. Převodem prostředků podílníků na účet žalobkyně byl debet vyrovnán a žalobkyně měla na tomto účtu zůstatek 438 057,20 Kč.

Nové představenstvo žalobkyně vyzvalo banku k vrácení peněžních prostředků podílníků s tím, že se jimi banka bezdůvodně obohatila. Jednání s bankou však nebyla úspěšná. V roce 1999 žalobkyně postoupila pohledávku za bankou ve výši 150 000 000 Kč společnosti E., s r. o., za cenu 40 000 000 Kč.

Škoda vzniklá podílníkům spočívá dílem ve snížení hodnoty majetku podílníků o 110 000 000 Kč a dílem v ušlém zisku ve výši 42 846 575,35 Kč (tato částka představuje výši zhodnocení peněžních prostředků podílníků uložených na účtech termínovaných vkladů).

Žalobkyně dovozuje svoji aktivní legitimaci v řízení o náhradu škody proti žalovaným z ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech (dále jen „zákon č. 248/1992 Sb.“) s tím, že ji podle § 35d odst. 3 tohoto zákona stíhá povinnost vypořádat pohledávky tvořící společný majetek podílníků, tedy i povinnost vymáhat vůči třetím osobám svým jménem na účet podílníků náhradu škody, která podílníkům vznikla. Toho chce podanou žalobou dosáhnout a poté vymožené prostředky rozdělit podílníkům. Pokud by nebylo možné na vymáhání náhrady škody vůči členům představenstva vztáhnout postup podle § 35d ve spojení s § 5 odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb., potom žalobkyně svou aktivní legitimaci opírá o ustanovení § 194 odst. 5 ve spojení s § 194 odst. 6 obch. zák. a domáhá se po žalovaných náhrady škody z titulu jejich ručení za závazky investiční společnosti. Jednáním žalovaných vznikla podílníkům škoda, kterou by jim byla povinna uhradit žalobkyně; ta však náhradu podílníkům poskytnout nemůže pro nedostatek vlastního majetku a škodu tak pro ni představují náklady, které by bylo nutno vynaložit na náhradu škody podílníkům.

M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 8. 12. 2003 dospěl k závěru, že samotné žalobkyni škoda nevznikla; i podle žalobkyně skutečná škoda vznikla v majetkové sféře třetích osob odlišných od ní, tedy ve sféře podílníků podílových fondů. Je nesporné, že žalobkyně takto vzniklou škodu podílníkům neuhradila. Z ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb. vyplývá, že mezi majitelem podílového listu a investiční společností vzniká vztah smluvní povahy, který je blízký komisionářské smlouvě. Podle soudu prvního stupně z provedených důkazů vyplývá, že žalobkyně nehospodařila se svěřeným majetkem s odbornou péčí a nezabezpečila tak spolehlivý výnos nebo růst tohoto majetku, když v rozporu s § 14 odst. 4 zákona č. 248/1992 Sb. zajišťovala svěřeným majetkem vlastní závazky vůči bance, a její závazky byly ze svěřeného majetku uspokojeny. Za škodu vzniklou podílníkům proto podle soudu odpovídá v první řadě žalobkyně. Při správě majetku podílníků byla jakožto investiční společnost v postavení obdobném postavení komisionáře a, způsobila-li takto podílníkům v postavení obdobném postavení komitentů škodu, bylo by podle soudu prvního stupně příliš extenzivním

výkladem ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb., aby komisionář, jenž škodu způsobil, tuto škodu zároveň na dalších osobách vymáhal za komitenta. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobkyně nemá v tomto sporu aktivní legitimaci, neboť podle § 5 odst. 2 zákona č. 248/1992 Sb. může každý spolumajitel samostatně uplatnit svá práva vůči investiční společnosti, což se podle názoru soudu prvního stupně týká rovněž práva na náhradu škody vzniklé podílníkům v důsledku zmenšení jejich majetku.

Soud prvního stupně posuzoval věcnou legitimaci žalobkyně i z hlediska § 194 odst. 6 obch. zák. Uvedl, že pokud aktivně legitimovaní podílníci svá práva vůči žalobkyni neuplatnili a žalobkyně podílníky z titulu náhrady škody neuspokojila, nemůže se svých nároků z titulu náhrady škody domáhat vůči bývalým členům představenstva ani ve smyslu § 194 odst. 6 obch. zák., neboť zde by nastupovala pasivní legitimace žalovaných z titulu jejich ručitelského závazku právě vůči podílníkům, a nikoliv vůči žalobkyni. Soud prvního stupně proto žalobu o zaplacení 152 920 325,35 Kč s příslušenstvím rozsudkem ze dne 8. 12. 2003 zamítl.

Rozsudkem ze dne 3. 5. 2005 V r c h n í s o u d v Praze rozsudek Městského soudu v Praze potvrdil a uložil žalobkyni zaplatit žalovaným na nákladech odvolacího řízení 289 974,50 Kč.

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a doplnil je o zjištění, že žalobkyně splnila povinnosti stanovené v bodě IV. rozhodnutí Komise pro cenné papíry ze dne 8. 2. 1999, a to povinnost do šesti měsíců ode dne zrušení podílového fondu prodat majetek v podílovém fondu a vypořádat jeho pohledávky a závazky, do jednoho měsíce od vypořádání pohledávek a závazků vyplatit podílníkům jejich podíly, zrušit podílový fond a vyplatit podílníkům jejich podíly pod dohledem depozitáře, vypracovat mimořádnou účetní závěrku podílového fondu ke dni jeho zrušení, písemně informovat o splnění uvedených povinností Komisi pro cenné papíry a předložit výpis z účtu Střediska cenných papírů o zrušení emise podílového fondu u Střediska cenných papírů.

Odvolací soud dospěl k závěru, že uvedená zjištění jsou dostatečným podkladem pro právní závěry, jež učinil soud prvního stupně, a tyto právní závěry posoudil jako správné. Uvedl, že prvotním předpokladem pro odpovědnost za škodu podle § 373 a násl. obch. zák. je vznik škody. V otázce, zda žalobkyni jako investiční společnosti obhospodařující podílové fondy vznikla škoda, se odvolací soud plně ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně. „Žalobkyně za škodu považuje peněžní prostředky, které by měla v budoucnu vyplatit podílníkům k uspokojení jejich nároku na náhradu škody, za kterou odpovídá,“ přičemž prostředky na vyplacení nemá. Tím však v majetkové sféře žalobkyně k žádné majetkové újmě nedošlo. Zákon škodu přímo nedefinuje; podle právní teorie i praxe je pojem právně relevantní škody vykládán jako újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná penězi. Žalobkyni by vznikla škoda až uspokojením podílníků z titulu jejich nároku na náhradu škody vůči ní. Pro úplnost lze dodat, že nevznikla-li žalobkyni škoda, nemůže vůči žalovaným uplatňovat nárok ani z titulu jejich odpovědnosti podle § 194 odst. 6 obch. zák.; z tohoto důvodu ostatně ani požadavek na náhradu škody neuplatnila.

Dále se odvolací soud zabýval otázkou věcné legitimace žalobkyně k uplatnění nároku na náhradu škody proti členům představenstva, vzniklé v důsledku tvrzeného porušení povinností členů představenstva v majetkové sféře podílníků. Rovněž v této otázce se odvolací soud plně ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že za škodu vzniklou na majetku podílníků v souvislosti s jeho obhospodařováním investiční společnosti odpovídá podílníkům tato investiční společnost. Podílníci jako poškození jsou v přímém právním vztahu k investiční společnosti a ustanovení § 5 odst. 2, věta poslední, zákona č. 248/1992 Sb. také výslovně stanoví, že každý spolumajitel (rozuměj každý majitel podílového listu mající podíl na majetku v podílovém fondu) může samostatně uplatňovat svá práva vůči investiční společnosti. Tak je tomu právě v případě, kdy jednáním investiční společnosti vznikne podílníkům škoda. Podle odvolacího soudu lze z ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb. vyvodit pouze to, že v rámci obhospodařování svěřeného majetku je investiční společnost oprávněna

svým jménem na účet podílníků uplatňovat nároky vůči třetím osobám, nikoliv však sama vůči sobě (resp. vůči členům představenstva). Na „vnitřní“ vztah mezi investiční společností a podílníky jí obhospodařovaného podílového fondu míří právě ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 248/1992 Sb. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o nepřipustnosti extenzivního výkladu ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb., který činí žalobkyně. Investiční společnost, která sama podílníkům škodu způsobila, není věcně legitimována k tomu, aby ji vlastním jménem uplatňovala za podílníky proti bývalým členům svého představenstva. Odvolací soud dále, shodně se soudem prvního stupně, dospěl k závěru, že věcná legitimace žalobkyně nevychází ani z ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák. Uvedené ustanovení míří na zákonné ručení členů představenstva vůči třetím osobám za závazky společnosti. Z tohoto titulu by byli aktivně legitimováni podílníci, nikoliv sama investiční společnost.

Pro úplnost odvolací soud dodal, že odnětím povolení ke vzniku investiční společnosti neztrácí společnost charakter subjektu kolektivního investování. Z ustanovení § 35d zákona č. 248/1992 Sb. pro ni vyplývají povinnosti, a to do šesti měsíců ode dne zrušení podílového fondu prodat majetek v podílovém fondu a vypořádat jeho pohledávky a závazky (existující ke dni zrušení podílového fondu) a následně do jednoho měsíce povinnost vyplatit podílníkům jejich podíly. To se také v daném případě stalo a likvidátor žalobkyně potvrdil, že společnost splnila povinnosti stanovené ve shora uvedeném rozhodnutí Komise pro cenné papíry, včetně výplaty podílů podílníkům pod dohledem depozitáře a zrušení emise podílového fondu u Střediska cenných papírů. Odnětí povolení k vytvoření podílového fondu znamená jeho likvidaci a vyplacení podílů podílníkům. Likvidace probíhá pod dohledem depozitáře, čímž je po celou dobu likvidace zajištěna ochrana majetku podílníků. Zákon ani neuvažuje s možností, že by po splnění povinností investiční společnosti podle § 35d odst. 3 zákona č. 248/1992 Sb. a po vypořádání podílníků došlo k jakémusi „obnovení likvidace“ podílového fondu, v rámci níž by byli podílníci znovu vypořádáni. Nicméně i za této situace by přicházelo v úvahu, aby každý z podílníků uplatnil proti investiční společnosti právo na náhradu eventuální škody vzniklé porušením jejích povinností.

Ze shora vyložených důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil, pouze ve správném znění, kdy do zamítavého výroku pojal celý žalobní petit, včetně specifikovaného příslušenství.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Namítla, že rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dále namítá, že napadené rozhodnutí je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Za nesprávné považuje posouzení její aktivní věcné legitimace ve věci. Za vadu, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, považuje to, že odvolací soud nepřihlédl k jejímu tvrzení, že nepřestala být investiční společností, z čehož plyne, že jí svědčí oprávnění vymáhat svým jménem na účet podílníků pohledávky „tvořící společný majetek podílníků.“

Dovolatelka uvádí, že dosud nevyplatila podíly všem podílníkům zrušeného podílového fondu, takže je třeba na její činnost nahlížet jako na obhospodařování majetku v tomto fondu a podle § 114 odst. 5 zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, na ni aplikovat ustanovení tohoto zákona. Odvolává se přitom mj. na stanovisko Komise pro cenné papíry č. KCP/21/2000.

V té souvislosti odkazuje na povinnost investiční společnosti plynoucí z ustanovení § 5 odst. 3 ve spojení s § 14 odst. 1 zákona č. 248/1992 Sb., vlastním jménem a na účet podílníků vykonávat práva a plnit povinnosti směřující k ochraně práv podílníků. Domnívá se, že jí tak ze zákona vzniká nejen právo, nýbrž povinnost uplatnit vůči bývalým členům svého představenstva na účet podílníků právo

na náhradu škody jež podílníkům vznikla v důsledku porušení povinnosti, které měli při správě majetku v podílovém fondu v situaci, kdy nemá dostatek prostředků k tomu, aby tyto nároky uspokojila. Upozorňuje, že z povahy věci jednotliví podílníci nemohou mít dostatek informací (a investiční společnost jim je není oprávněna sdělit), aby mohli individuálně s úspěchem efektivně vymoci své nároky z titulu odpovědnosti za škodu, kterou způsobilý třetí osoby svou činností na jejich majetku svěřeném investiční společnosti do obhospodařování. Stejně závěry činí i ve vztahu k uplatnění práva podílníků z důvodu ručení členů představenstva podle ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák.

Žalovaní ve vyjádření k podanému dovolání snášejí argumenty na podporu závěrů soudů nižších stupňů.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Otázkou, komu vzniká škoda při zmenšení majetku v podílovém fondu obhospodařovaném investiční společností a kdo je aktivně věcně legitimován k uplatnění práva z odpovědnosti za tuto škodu, se Nejvyšší soud již vícekrát zabýval. Jak plyne z odůvodnění rozhodnutí ze dne 11. 4. 2006, sp. zn. [29 Odo 1252/2004](#) (na něž Nejvyšší soud poukázal např. v rozhodnutí ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. [25 Cdo 1042/2005](#)), je majetek shromážděný investiční společností v podílovém fondu podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 248/1992 Sb. společným majetkem majitelů podílových listů. Nelze proto než dovodit, že škoda, která na tomto majetku vznikne, vzniká majitelům podílových listů tohoto fondu, neboť jde o jejich majetek.

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 248/1992 Sb. je investiční společnost při správě (dříve obhospodařování) majetku v podílovém fondu povinna vlastním jménem a na účet podílníků vykonávat práva a povinnosti s tím spojená, zejména hospodařit se svěřeným majetkem majitelů podílových listů s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos nebo růst tohoto majetku a dbát na ochranu zájmů podílníků. V rámci této povinnosti, vyplývající pro ni ze zákona, musí investiční společnost též vymáhat pohledávky vzniklé v souvislosti s majetkem v podílovém fondu a je tedy aktivně legitimována k podání žaloby na náhradu škody vzniklé na majetku v podílovém fondu, byť nešlo o škodu, která vznikla jí samé.

Dále dovolací soud uzavřel, že na tom nic nemění závěr obsažený v jeho rozsudku ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. [25 Cdo 803/2003](#), podle kterého v době probíhající likvidace investičního fondu ještě nemohla jednotlivým podílníkům zrušeného podílového fondu vzniknout škoda spočívající v neuspokojení jejich nároků z podílových listů. Tento závěr je, podle citovaného rozhodnutí, zcela v souladu se závěrem Nejvyššího soudu v této věci, neboť v rozsahu, v jakém se investiční společnosti podaří vymoci náhradu škody vzniklé na majetku v podílovém fondu, se zmenší případná škoda vzniklá majitelům podílových listů zjištěná poté, co bude skončena likvidace investiční společnosti. Přitom podaří-li se investiční společnosti získat zpět či nahradit veškerý majetek vyvedený neoprávněně z podílového fondu, majitelům podílových listů žádná škoda nevznikne.

Uvedené závěry Nejvyšší soud učinil za situace, kdy investiční společnost vymáhala náhradu škody ve vztahu ke třetím osobám. Proto se - ve vazbě na otázky předestřené dovolatelkou - zabýval nejprve tím, nakolik jsou tyto závěry použitelné na nároky z odpovědnosti za škodu, která vznikla na majetku v podílovém fondu tím, že povinnost porušili členové představenstva samotné investiční společnosti v rámci výkonu svých funkcí v této společnosti a rovněž řešením otázky, zda je

společnost, která pro platební neschopnost nemůže uspokojit své závazky vůči podílníkům, oprávněna vymáhat na členech představenstva náhradu škody, kterou způsobila na majetku podílníků.

S odvolacím soudem lze souhlasit v tom, že za škodu na majetku v podílovém fondu vzniklou podílníkům porušením povinností členy představenstva investiční společnosti odpovídá sama investiční společnost, neboť jednání těchto osob při obhospodařování majetku v podílovém fondu je jednáním společnosti (§ 13 odst. 1, věta druhá, obch. zák.) a podle ustanovení § 13 odst. 4 obch. zák. je jí plně přičitatelné. Přitom podle ustanovení § 5a odst. 6 zákona č. 248/1992 Sb., ve znění účinném ke dni podání žaloby, se investiční společnost nemůže odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinností při obhospodařování majetku zprostit.

Závěry odvolacího soudu, že za škodu vzniklou podílníkům odpovídá společnost, která také je povinna ji podílníkům uhradit, jsou tedy správné. Z uvedeného pak vyplývá, že nároky z odpovědnosti za škodu vzniklou podílníkům nemůže společnost uplatňovat jako správkyně jejich majetku vůči členům představenstva.

Je tedy nutno řešit otázku, zda mezi podílníky, kterým škoda vznikla, a (bývalými) členy představenstva investiční společnosti, jejichž jednáním se tak stalo, existuje jiný právní vztah (než vztah z odpovědnosti za způsobenou škodu), ze kterého by mohli podílníci, resp. investiční společnost spravující jejich majetek, přímo uplatňovat nároky vůči členům představenstva a investiční společnost tedy byla věcně legitimována podat žalobu v projednávané věci.

Nejvyšší soud konstatuje, že závěry dovolatelky, že právním základem vztahu mezi poškozenými podílníky a členy představenstva investiční společnosti může být (při splnění zákonem stanovených podmínek) ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák., jež upravuje (a v době, kdy došlo k tvrzenému porušení povinností členů představenstva, upravovalo) ručení členů představenstva za závazky akciové společnosti vůči třetím osobám jsou správné.

Soud prvního stupně, a v návaznosti na to i soud odvolací, věcnou legitimaci žalobkyně i z hlediska ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák. posuzovaly. Dospěly však k závěru, že žalobkyně nemůže uplatňovat práva podílníků (jako správce jejich majetku) vůči bývalým členům představenstva podle ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák., tj. z titulu jejich ručitélského závazku vůči podílníkům, neboť z tohoto ustanovení by byli aktivně legitimováni podílníci, nikoliv investiční společnost.

Podle ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák. (ve znění účinném v době tvrzeného porušení povinnosti), ručí členové představenstva, kteří porušili své povinnosti, za závazek k náhradě škody způsobené třetím osobám, jestliže náhrady této škody nelze dosáhnout od společnosti pro její platební neschopnost.

V projednávané věci dovolatelka tvrdí, že i když uznává závazek k náhradě škody, která vznikla podílníkům v důsledku porušení povinnosti členy jejího statutárního orgánu, nemá dostatek prostředků k tomu, aby tuto škodu uhradila. Je-li toto tvrzení dovolatelky pravdivé (čímž se soudy obou stupňů v důsledku zaujatého právního závěru nezabývaly), nelze vázat okamžik vzniku práva podílníků domáhat se na členech představenstva dovolatelky uspokojení z titulu ručení na to, že nejprve musí společnosti vzniknout škoda ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. [25 Cdo 986/2001](#); 25 Cdo 987/2001, neboť při takovém závěru by v důsledku platební neschopnosti žalobkyně nikdy podílníkům vůči členům představenstva nárok na uspokojení z titulu ručení nevznikl. Takový závěr by byl v příkrém rozporu nejen s dikcí, ale i s účelem ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák. Znamenal by totiž, že pro členy představenstva je výhodné navodit ve společnosti stav platební neschopnosti (a představenstvo se nepochybně na vzniku takového stavu podílet může) a tím se vyhnout důsledkům svého nezákonného jednání.

Proto Nejvyšší soud uzavřel, že nemůže-li investiční společnost uhradit škodu, kterou způsobila porušením povinnosti členů svého představenstva podílníkům pro nedostatek majetku, vzniká členům představenstva povinnost uhradit pohledávky podílníků za společností z titulu svého ručení za tyto závazky ve smyslu ustanovení § 194 odst. 6 obch. zák.

Přitom závěru odvolacího soudu o tom, že se plnění členů představenstva z titulu ručení mohou domáhat sami podílníci, nelze ničeho vytknout. Správný však není jeho závěr, že z toho důvodu je vyloučena aktivní věcná legitimace investiční společnosti spravující (obhospodařující) majetek podílníků, k uplatnění tohoto práva vlastním jménem na účet podílníků. Závěry, které Nejvyšší soud učinil ve shora citovaném rozhodnutí ze dne 11. 4. 2006, sp. zn. [29 Odo 1252/2004](#), ve vztahu k oprávnění investiční společnosti domáhat se na třetích osobách vlastním jménem na účet podílníků náhrady škody, kterou způsobily na jejich majetku, se totiž – *mutatis mutandis* – uplatní i ve vztahu k vymáhání nároků podílníků z titulu ručení členů představenstva za škodu, kterou způsobila podílníkům (v důsledku porušení povinností členů svého statutárního orgánu) sama investiční společnost.

Právní posouzení věci odvolacím soudem je tedy nesprávné. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání, jeho rozsudek podle ustanovení § 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř. zrušil. Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud podle § 243b odst. 3 o. s. ř. zrušil též toto rozhodnutí a věc podle téhož ustanovení vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.